

องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา The Elements of Innovative Thinking Skills for School Administrators

นัฐกิตา เกียรติกาญจน์,
ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย และ ณัฐกานต์ ประจัญบาน
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Natkitta Kiattikan,
Thirasak Uppamaithichai and Nattakan Prechanban
Naresuan University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: natkitta_2538@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ประกอบและยืนยันตัวประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยเอกสารดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 แหล่ง โดยเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 70 เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ยืนยันองค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ 11 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) การสังเกต มี 5 ตัวชี้วัด (2) การเชื่อมโยงมี 3 ตัวชี้วัด (3) การมีความรู้ทางเทคนิค มี 3 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม; การบริหารสถานศึกษา; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to develop and confirm the elements of innovative thinking skills of school administrators. This study was documentary research conducting 2 research method 1) to study documents and researches in relation to innovative thinking skills of school administrators from 10 sources selecting the elements with frequencies of 70% or higher to synthesize the factors of innovative thinking skills of school administrators and related researches. 2) to confirm the elements of school administrators' innovative thinking skills from 5 people of qualified and experienced in educational administration applying the element appropriateness assessment form as a check list. The results presented that there are 3 elements and 11 indicators of school administrators' innovative thinking skills. That is, there

* วันที่รับบทความ: 29 ตุลาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 11 พฤศจิกายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 12 พฤศจิกายน 2564

Received: October 29, 2021; Revised: November 11, 2021; Accepted: November 12, 2021

are 5 indicators of observing, 3 indicators of associative thinking, and 3 indicators of technical knowledge.

Keywords: Innovative Thinking Skills; Educational Administration; School Administrators

บทนำ

ปัจจุบันทั้งภายในและต่างประเทศสนับสนุนผลการวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรม โดยส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยที่เน้นการศึกษาเพื่อให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งมีงานวิจัยหรือการจัดการศึกษาเพียงน้อยชิ้นที่มุ่งให้ความสนใจไปที่การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมในตัวบุคคล เพราะตัวบุคคล คือ เส้นเลือดใหญ่ที่ใช้เป็นฟันเฟืองขับเคลื่อนให้องค์กรก้าวไปข้างหน้า (เวฬุรีย์ เมธาวิณี, 2552 : 65) ซึ่งประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการคิดเชิงนวัตกรรม โดยได้ส่งเสริมเป็นเชิงนโยบายในด้านการศึกษา อาทิเช่น แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2569 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้คนทุกช่วงวัย มีทักษะความรู้ ความสามารถและการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม โดยได้ชี้แนะแนวทางการพัฒนาว่า ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนาการการคิดของผู้เรียน มุ่งเน้นให้เกิดเป็นนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 71) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาการศึกษาระบบ ให้สามารถผลิตนวัตกรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558 : 75) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต่างๆ จะต้องพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้มีการสร้างพัฒนา หรือนำนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษาก็คือผู้นำ หรือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถใช้นวัตกรรมในการนำองค์การอย่างมีประสิทธิภาพหรือเรียกว่า “ผู้นำเชิงนวัตกรรม” (Innovative Leader) โดยจำเป็นต้องมีทักษะการคิดที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์การที่เรียกว่า “ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม” (Innovative Thinking) เป็นทักษะความคิดพื้นฐานในการทำให้เกิดนวัตกรรมในองค์การ ปลุกฝังทักษะการคิดลักษณะนี้ให้เกิดขึ้นกับครู ผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษา เนื่องจากในการบริหารการศึกษานั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ก็จะทำให้สถานศึกษาเป็น “องค์กรแห่งนวัตกรรม” (Innovative Organization) โดยผลลัพธ์ดังกล่าวก็คือ คุณภาพผู้เรียน ซึ่งนับได้ว่าเป็น นวัตกรรม (Innovative Product) ที่เกิดจากการบริหารเชิงนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561 : 145)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานให้ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์และยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Document Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document Study) เพื่อทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ตามแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ 6 แหล่ง ดังนี้ IBSA (2009: 69), Bush T (2011: 76), Swallow (2012: 72), Hoidn and Kakkaninen. (2014: 70), Lee and Benza (2015: 66)

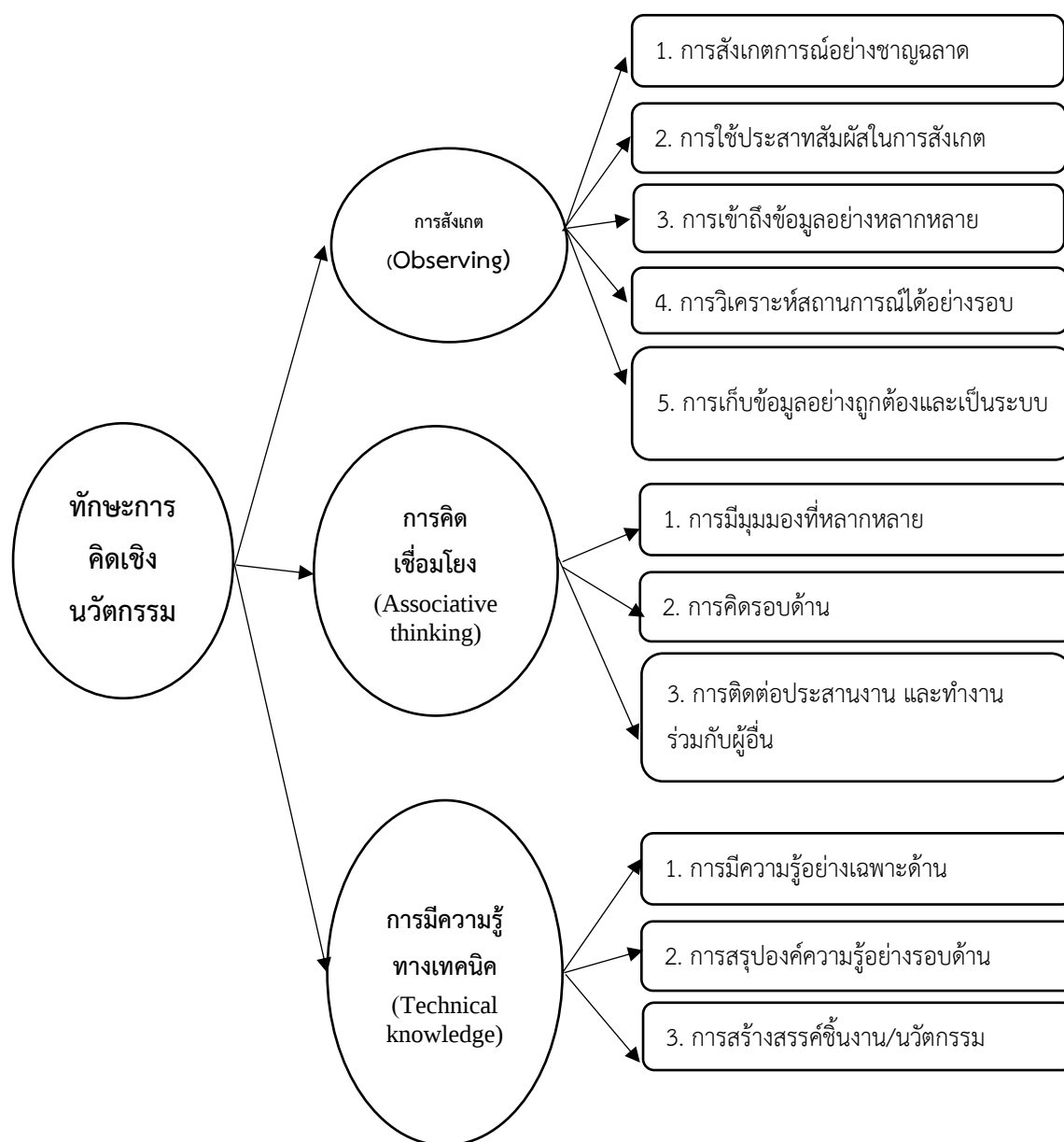
2. การศึกษาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของนักวิชาการในประเทศ 4 แหล่ง ดังนี้ อรรถ ปลายจันทร์ (2560 : 79), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561 : 146) ศศิมา สุขสว่าง (2562 : 68)

3. การสังเคราะห์ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา แจกแจงความถี่จากหลายแหล่งข้อมูลและสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไปซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 70 ของความถี่ทั้งหมด ประกอบด้วย 1) การสังเกต (Observing) 2) การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking) และ 3) การมีความรู้ทางเทคนิค (Technical knowledge) ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันองค์ประกอบในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาหรือ

ผู้บริหารสถานศึกษา และมีผลงานวิจัยทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อยืนยันองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมที่ได้จากสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

4.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ เนื้อหาจากเอกสารสู่ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยแสดงในรูปความถี่ และเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 70 ของความถี่ทั้งหมด มาเป็นองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสังเกต (Observing) มี 5 ตัวชี้วัด 2) การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking) มี 3 ตัวชี้วัด และ 3) การมีความรู้ทางเทคนิค (Technical knowledge) มี 3 ตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ความถี่ขององค์ประกอบทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ทักษะการคิดเชิง นวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	IBSA (2009)	Bush T (2011)	Swallow (2012)	ไพฑูริย์ ลิลารัตน์ และคณะ (2557)	Horth and Buchner (2014)	Hoidn and Kakkainen. (2014)	Lee and Benza (2015)	อรชร ปรำจันทร์ (2560)	สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561)	ศศิมา สุขสว่าง (2562)	ความถี่	การจัดอันดับ
1. การทำงานเป็นทีม	✓								✓	✓	3	9
2. การสร้างเครือข่าย	✓		✓					✓		✓	4	4
3. การแก้ปัญหาอย่างมี วิจารณญาณ	✓	✓					✓			✓	4	5
4. การฟังและการ สื่อสาร	✓					✓	✓				3	10
5. การคิดนอกกรอบ	✓			✓	✓						3	11
6. การเป็นผู้นำ	✓								✓		2	14
7. การมีความรู้ทาง เทคนิค	✓	✓			✓	✓				✓	5	3
8. การมีความเชื่อ	✓	✓									2	15
9. การตั้งคำถาม		✓	✓	✓				✓			4	6

ทักษะการคิดเชิง นวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	IBSA (2009)	Bush T (2011)	Swallow (2012)	ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2557)	Horth and Buchner (2014)	Hoidn and Kakkainen. (2014)	Lee and Benza (2015)	อรุณ ปรารักษ์ (2560)	สุกัญญา แซ่ม้อย (2561)	ศศิมา สุขสว่าง (2562)	ความถี่	การจัดอันดับ
10. การสังเกต		✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	7	1
11. การใช้อุปมา		✓									1	19
12. การให้เหตุผลแบบ อุปนัยและนิรนัย		✓			✓						2	16
13. การเปลี่ยนมุมมอง		✓									1	20
14. การคิดย้อนกลับ		✓								✓	2	17
15. การทดลอง			✓		✓		✓	✓			4	7
16. การเชื่อมโยง			✓	✓	✓	✓		✓	✓		6	2
17. การรักการเรียนรู้				✓							1	21
18. การคิดแง่บวก				✓					✓	✓	3	12
19. การเข้าใจความ แตกต่างของแต่ละบุคคล					✓	✓			✓	✓	4	8
20. การถ่ายทอด จินตนาการ					✓				✓		2	18
21. การลงมือปฏิบัติ					✓		✓		✓		3	13

ผลการสังเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การสังเกต (Observing) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การสังเกตการณ์อย่างชาญฉลาด 2. การใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกต 3. การเข้าถึงข้อมูลอย่างหลากหลาย 4. การวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบด้าน 5. การเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องและเป็นระบบ

2) การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การมีมุมมองที่หลากหลาย 2. การคิดรอบด้าน และ 3. การติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น

3) การมีความรู้ทางเทคนิค (Technical knowledge) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การมีความรู้เฉพาะด้าน 2. การสรุปองค์ความรู้ได้อย่างรอบด้าน และ 3. การสร้างสรรค์ชิ้นงาน/นวัตกรรม

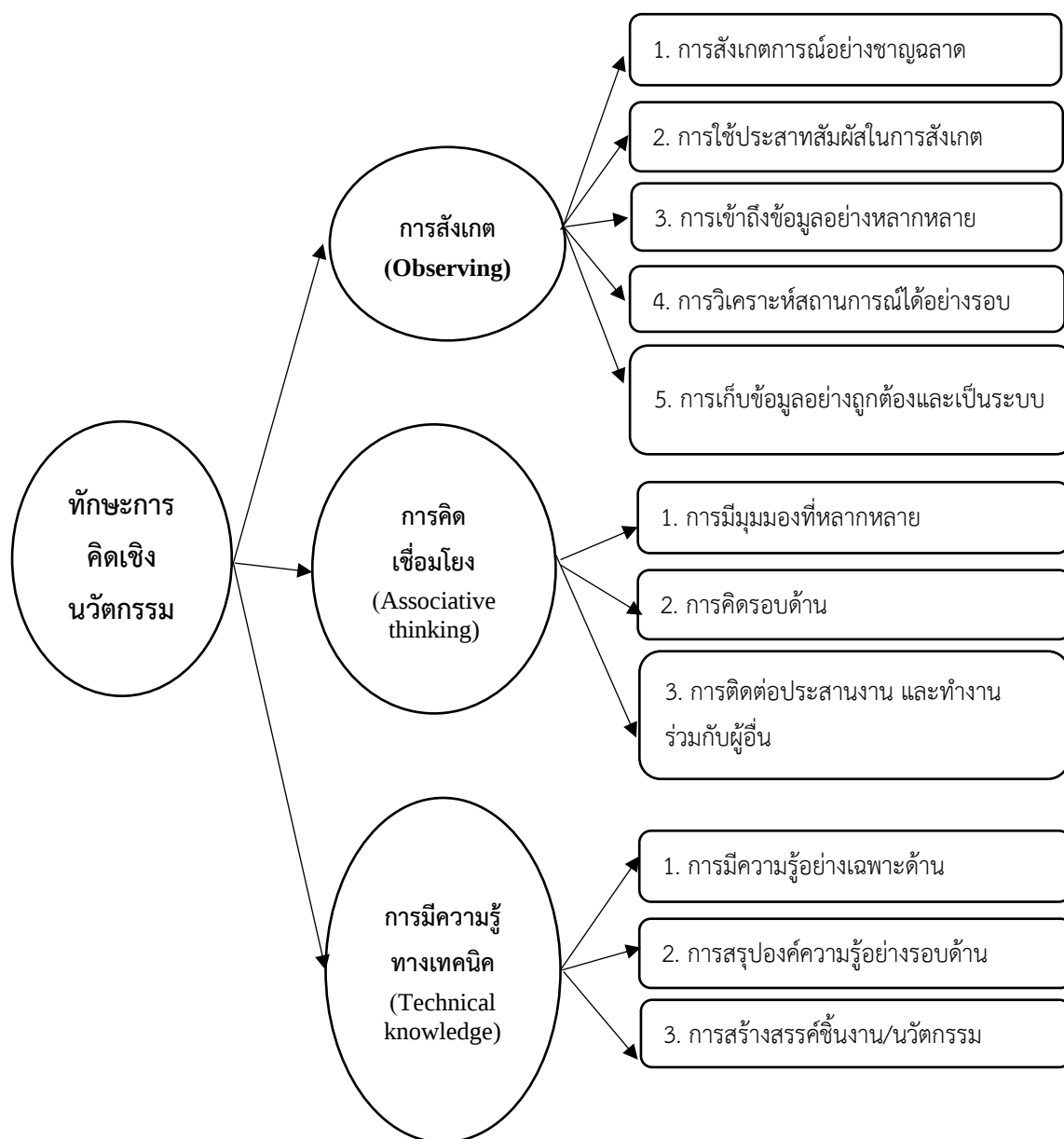
ตารางที่ 2 องค์ประกอบและตัวชี้วัดของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นิยามศัพท์เฉพาะ	ตัวชี้วัด
1. การสังเกต (Observing)	การใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้มาจากการรับรู้ จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อนำมาหาจุดดี จุดด้อย และจุดที่ควรพัฒนา เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ และคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดตามมาได้อย่างเหมาะสม	1. การสังเกตการณ์อย่างชาญฉลาด 2. การใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกต 3. การเข้าถึงข้อมูลอย่างหลากหลาย 4. การวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบด้าน 5. การเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องและเป็นระบบ
2. การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking)	ความสามารถในการมองเรื่องราวต่างๆ ในทุกมุม เพื่อให้ได้ความคิดรอบด้าน สามารถใช้การระดมความคิดเห็นจากบุคคลอื่น เพื่อร่วมกันทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา	1. การมีมุมมองที่หลากหลาย 2. การคิดรอบด้าน 3. การติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. การมีความรู้ทางเทคนิค (Technical knowledge)	ความสามารถในการรับมือกับความคิดต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติงาน สามารถแยกแยะ แนวคิดต่างๆ อย่างมีวิจาร์ณญาณ จากความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อนำมารวบรวม สรุปเป็นองค์ความรู้และพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์	1. การมีความรู้อย่างเฉพาะด้าน 2. การสรุปองค์ความรู้รอบด้าน 3. การสร้างสรรค์ชิ้นงาน/นวัตกรรม

4.2 ผลการยืนยันองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการยืนยันองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ พบว่า องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การสังเกต (Observing) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การสังเกตการณ์อย่างชาญฉลาด 2. การใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกต 3. การเข้าถึงข้อมูลอย่างหลากหลาย 4. การวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบด้าน 5. การเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องและเป็นระบบ 2) การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การมีมุมมองที่หลากหลาย 2. การคิดรอบด้าน และ 3. การติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น 3) การมีความรู้ทาง

เทคนิค (Technical knowledge) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การมีความรู้อย่างเฉพาะด้าน 2. การสรุปองค์ความรู้อย่างรอบด้าน และ 3. การสร้างสรรค์ชิ้นงาน/นวัตกรรม

แผนภาพที่ 2 โมเดลผลการยืนยันองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีจำนวน 3 องค์ประกอบหลัก 11 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การสังเกต (Observing) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การสังเกตการณ์อย่างชาญฉลาด 2. การใช้ประสาทสัมผัสในการสังเกต 3. การเข้าถึงข้อมูลอย่างหลากหลาย 4. การวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบด้าน 5. การเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องและเป็นระบบ
- 2) การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การมีมุมมองที่หลากหลาย 2. การคิดรอบด้าน และ 3. การติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 3) การมีความรู้ทางเทคนิค (Technical knowledge) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การมีความรู้เฉพาะด้าน 2. การสรุปองค์ความรู้ได้อย่างรอบด้าน และ 3. การสร้างสรรค์ชิ้นงาน/นวัตกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในครั้งนี้ ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การสังเกต (Observing) 2) การคิดเชื่อมโยง (Associative thinking) 3) การมีความรู้ทางเทคนิค (Technical knowledge) รวมองค์ประกอบหลักของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน จำนวน 3 องค์ประกอบหลัก ซึ่งผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ เนื่องจากในการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยทำการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างหลากหลาย และรัดกุม ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารอีกครั้ง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้การยืนยันตามที่สังเคราะห์มาและมีการเพิ่มเติมรายละเอียดในประเด็นตัวชี้วัดบางตัวเพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมากขึ้น ดังนั้นผลการวิจัยจึงทำให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น สอดคล้องกับ กมลพรรณ วุฒิอำพล (2562 : 74) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการระดมความคิดและการสืบค้น ด้านการถ่ายทอดจินตนาการ ด้านการรับรู้รายละเอียดอย่างถี่ถ้วน ด้านการสังเคราะห์ ด้านการเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคลและด้านการเปลี่ยนการทำงานเป็นเหมือนการเล่น สอดคล้องกับ อรชร ปราจันทร์ (2560 : 75) ได้ทำ

วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสังเกต ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการทดลอง ทักษะการสร้างเครือข่าย ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการวิพากษ์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ และทักษะการสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2561 : 61) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า องค์ประกอบของ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ บริบท ความสามารถในการสร้างแนวคิด ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการสะท้อน ความสามารถในการนำเสนอ และความสามารถในการประเมิน สอดคล้องกับ อนุชิต โฉมศรี (2562 : 65) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มาตรฐานสากลในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการบริหารความเสี่ยง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำคุณลักษณะที่ได้ เป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติ เพื่อพิจารณาผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าทำงานในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพตนเองและครูผู้สอนให้มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ยังไม่ครอบคลุมไปยังกลุ่มประชากรของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์และถูกต้องชัดเจน จึงควรมีการวิจัยกับกลุ่มประชากรในสถานที่อื่นๆ และหน่วยงานอื่นๆ ที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาโดยใช้กลุ่มประชากรในลักษณะอื่น เช่น จากครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ วุฒิอำพล. (2562). *ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์. (2561). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เวฬุรีย์ เมธาวิจิ. (2552). *นโยบายทางวัฒนธรรมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กรณีศึกษา จากสหราชอาณาจักร*. กรุงเทพมหานคร: สุนนัปปาธิ์.
- ศศิมา สุขสว่าง (2562). *การพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมในองค์กร*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.sasimasuk.com>.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2569*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทไทรทิว จำกัด.
- อรชร ปรานจันทร์. (2560). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อนุชิต โฉมศรี. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากลในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Bush, T. (2011). *Theories of educational leadership and Chapman*. I15Panagement. London: Paul.
- Hoidn, S., & Karkkaunen, K. (2014). *Promoting skill for innovation in higher education : A literature review on the effectiveness of problem-based leaning and of teaching behaviors*. N.P.: OECD Education Working Paper.

- IBSA. (2009). *Developing innovation skills. Australia: Department of Education, Employment and workplace Relations.*
- Lee Chong Joanna, S.K., & Benza, Ron. (2015). *Teaching innovation skill: Application of design thinking in graduate marketing course.* Business Education Innovation Journal.
- Sheninger, E C. *Pillars of Digital Leadership.* International Center for Leadership in Education, 2014; 4-1.
- Swallow Erica. (2012). Can Innovative Thinking Be Learned. Forbes. *online.* April, 19 2021.
From: <https://www.forbes.com/sites/ericaswallow/2012/04/19/innovators-dna-hal-gregersen-interview/?sh=864123845782>.